

ВІННИЦЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра гуманітарних, економічних та фінансово-облікових дисциплін

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до самостійної роботи з дисципліни
ОК 1. - «МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ»
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Вінниця - 2023

Дибчук Л.В. Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 073 Менеджмент. Вінниця, ВКІ, 2023. 10 с.

Методичні рекомендації до самостійної роботи розглянуто та схвалено на засіданні кафедри гуманітарних, економічних та фінансово-облікових дисциплін
Протокол № 1 від «30» серпня 2023р.

В. о. завідувача кафедри гуманітарних, економічних
та фінансово-облікових дисциплін

Тетяна ГРИНЧУК

/підпис/

/ім'я та прізвище/

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Самостійна робота здобувачів освіти – одна з основних складових навчального процесу та вивчення навчального матеріалу. Самостійне навчання проводиться у час, що вільний від аудиторних навчальних занять.

Основна мета самостійної роботи полягає у закріпленні вивченого та поглибленні нового навчального матеріалу, що був опрацьований у процесі аудиторної роботи. Також дана форма навчання включає самостійне вивчення нового матеріалу з консультативним супроводом викладача, але без його безпосередньої участі.

Питання, які виникають у здобувачів освіти стосовно способів виконання запланованих завдань, обговорюються на консультаціях, що проводяться відповідно до графіків, затверджених кафедрою.

Самостійна робота здобувачів освіти з навчальної дисципліни – Методологія та організація наукових досліджень для майбутніх менеджерів може здійснюватись за наступними напрямками:

- підготовка до практичних занять;
- підготовка до виконання модульних завдань;
- виконання домашніх завдань;
- написання есе за обраною тематикою;
- пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою;
- аналітичний огляд наукових публікацій;
- формування навиків академічного письма (із побудовою діаграм, графіків, таблиць тощо) за обраною тематикою.

Мета самостійної роботи здобувачів освіти – доповнити вивчення навчальної дисципліни – Методологія та організація наукових досліджень та сформування вміння і навиків самостійного опрацювання наукової інформації.

Завдання самостійної роботи здобувачів освіти – засвоїти знання з курсу, закріпити та систематизувати здобуті вміння, навички, навчитися їх застосовувати під час виконання професійних завдань, а також під час проведення самостійних наукових досліджень.

Зміст самостійної роботи здобувачів освіти з дисципліни – Методологія та організація наукових досліджень визначається навчальною програмою цієї дисципліни, методичними матеріалами, а також рекомендаціями викладача.

Самостійна робота здобувачів освіти забезпечується відповідними навчально-методичними засобами, що передбачені для вивчення «Методології та організації наукових досліджень»: підручниками, посібниками, монографіями та періодичними виданнями.

Самостійна робота здобувачів освіти з навчальної дисципліни – Методологія та організація наукових досліджень здійснюється відповідно до наступних рекомендацій:

- надання методичних порад щодо виконання роботи;
- забезпечення можливості творчого виконання роботи;

- наявність зворотного зв'язку між викладачем та здобувачем освіти у процесі виконання самостійної роботи.

Здобувачі освіти, що розпочинають вивчати навчальну дисципліну - Методологія та організація наукових досліджень, повинні бути поінформовані викладачем про організацію самостійної роботи, її види, терміни виконання, форми перевірки, систему оцінювання.

Перелік пропонованих для самостійної роботи завдань, форми організації самостійного навчання, термін виконання, як і критерії оцінювання виконання цих завдань визначаються викладачем кафедри під час розробки робочої програми навчальної дисципліни.

Організація процесу та змісту самостійної роботи здійснюються викладачами кафедри.

Оцінки (бали), що одержані навчальної за виконання різних видів самостійної роботи, фіксуються викладачами та доводяться до відома здобувачам освіти.

Завдання самостійної роботи здобувачам освіти поділяються на обов'язкові та вибіркові, виконуються у відповідні терміни.

Обов'язкові завдання виконуються кожним здобувачем освіти у процесі вивчення дисципліни, а вибіркові завдання виконуються за бажанням здобувача освіти.

2. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Розрахунок годин, що відведено на самостійну роботу

№ з/п	Найменування робіт	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Методологія: сутність, зміст, поняття.	6	8
2	Тема 2. Проблеми наукового пізнання.	6	8
3	Тема 3. Логічні основи наукового пізнання.	6	9
4	Тема 4. Специфіка наукового пізнання.	6	9
5	Тема 5. Концептуальні основи наукового пізнання.	6	9
6	Тема 6. Зміст та структура процесу наукового дослідження.	6	9
7	Тема 7. Основні етапи та форми процесу наукового дослідження.	6	9
8	Тема 8. Рівні та методи наукового дослідження.	6	9
9	Тема 9. Організація науково-дослідної роботи магістрів. Оформлення результатів наукових досліджень та їх впровадження у практику.	10	10
	Разом	58	80

Теоретичні питання для опрацювання

Тема 1. Сучасний стан основних напрямків розвитку наукових досліджень в Україні і за кордоном. Цілі, предмет, метод і завдання курсу.

Тема 2. Інноваційний розвиток науки та освіти. Поняття методології і пізнання. Інформаційний процес як основа пізнавальної діяльності. Класифікація методів наукових досліджень.

Тема 3. Значення науки, наукових досліджень в житті суспільства. Методичні основи визначення рівня розвитку науки в різних країнах світу. Основний склад ресурсних показників науки. Основні показники ефективності науки. Оцінювання рівня розвитку та основні напрями наукових досліджень в різних країнах світу.

Тема 4. Методи наукових досліджень. Емпіричні методи досліджень. Теоретичні методи досліджень. Експериментальні методи досліджень. Змістовий модуль 2. Методологія та організація наукових досліджень.

Тема 5. Методологія та організація наукових досліджень. Науковий експеримент: види, особливості проведення. Програма і методика наукового дослідження (ранжування задач дослідження; формування робочої гіпотези дослідження і вимог до неї; визначення основних компонентів методики; вимоги ТБ до висновків наукового дослідження).

Тема 6. Логічна схема наукового дослідження (процедури та атрибути процесів формування логічної схеми наукового дослідження. Основні правила формування актуальності теми, об'єкта і предмета досліджень, формулювання мети і задач досліджень, методів дослідження, наукової новизни і практичної значимості отриманих результатів). Види наукових гіпотез, їх ознаки, вимоги до них.

Тема 7. Особливості наукових досліджень в різних галузях науки. Автоматизація наукових досліджень. Дослідження тренажерних комплексів для підготовки операторів-дослідників. Особливості проведення соціологічних досліджень.

Тема 8. Сутність наукової проблеми і порядок її визначення. Основні наукові методи і рівні пізнання в дослідженнях. Методи дослідження: формалізація, гіпотетичний метод, аксіоматичний метод. Метод створення наукової теорії.

Тема 9. Експеримент та його види. Сутність конкретно-наукових (приватних) методів наукового пізнання. Сутність абстрагування як метод наукового дослідження. Етапи наукового дослідження.

Теми індивідуальних завдань

1. Роль та завдання науки в умовах ринкової економіки.
2. Основні напрями наукових досліджень в економіці.
3. Теоретичні основи наукових досліджень.
4. Науково-дослідна робота студентів, її форми і роль у підготовці фахівців.
5. Зміст і етапи наукового дослідження.
6. Методологія наукового дослідження з економіки.
7. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.
8. Наукові публікації: поняття, функції, види; методика підготовки та техніка написання тексту реферату, (тез) наукової доповіді, наукової статті, наукової монографії.

ПІДГОТОВКА ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий контроль проводиться відповідно до робочої програми навчальної дисципліни та містить теоретичні та тестові варіанти завдань.

Під час виконання теоретичної завдань слід звернути особливу увагу на академічний стиль викладу матеріалу, логічність та послідовність опису відповідних завдань.

Виконання тестових завдань потребує уважного розмежування понятійно-категоріального апарату у даній навчальній дисципліні, оскільки варіанти відповідей містять близькі за значенням поняття і терміни.

Контрольні питання для підсумкового контролю

1. Наука як система знань.
2. Види й етапи наукових досліджень.
3. Методологія наукового дослідження.
4. Методи наукового дослідження.
5. Теоретичні методи наукового дослідження.
6. Емпіричні методи наукового дослідження.
7. Категоріальний апарат наукового дослідження.
8. Процес проведення наукового дослідження.
9. Загальна характеристика процесів наукового дослідження.
10. Загальна схема наукового дослідження.
11. Формулювання теми наукового дослідження та визначення робочої гіпотези.
12. Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження.
13. Виконання теоретичних і прикладних наукових досліджень.
14. Оформлення звіту про виконану науково-дослідну роботу.
15. Поняття методології та методики наукових досліджень.
16. Методологія теоретичних досліджень.
17. Основи методології досліджень емпіричного рівня.
18. Пізнавальні прийоми і форми наукових досліджень.
19. Поняття наукового методу та його основні риси.
20. Система методів дослідження.
21. Загальнонаукові методи.
22. Конкретно-наукові та спеціальні методи.
23. Методи економічного дослідження.
24. Методи пошуку і збору наукової інформації.
25. Аналіз та інтерпретація інформації.
26. Організація роботи з науковою літературою.
27. Вивчення першоджерел як основна форма наукової роботи.
28. Форми обміну науковою інформацією.
29. Правила складання бібліографічного опису для списків літератури і джерел.
30. Правила бібліографічного опису окремих видів документів.
31. Приклади бібліографічного опису окремих видів документів.

32. Розташування бібліографічних описів у списках літератури.
33. Правила наведення цитат і бібліографічних посилань у текстах наукових та навчальних робіт.
34. Пошук інформації у процесі наукової роботи.
35. Види наукових публікацій.
36. Наукова монографія.
37. Наукова стаття.
38. Тези наукової доповіді.
39. Наукова доповідь.
40. Правила оформлення публікацій.
41. Використання програми Microsoft Word для оформлення наукових робіт.
42. Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт.
43. Послідовність виконання кваліфікаційної роботи другого (магістерського) рівня вищої освіти.
44. Підготовчий етап роботи над магістерською роботою.
45. Робота над текстом магістерської роботи.
46. Оформлення магістерської роботи.
47. Підготовка до захисту й захист магістерських робіт.
48. Ідея – нова комбінація старих елементів.
49. Факти, дані та рішення.
50. Наполегливе експериментування з комбінаціями.
51. Розвиток творчості через візію.
52. Застосування мозкового штурму для творення ідей на практиці.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базова:

1. Бориченко К.В., Гудзь А.О., Панфілов О.Є. *Методологія та організація наукових досліджень : навчально - методичний посібник*. Одеса: Фенікс. 2022. 48 с. Режим доступу : <https://doi.org/10.32837/11300.22511>.
2. Бхаттачарджи А., Ситник Н. *Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках*. Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського». 2022. 173 с.
3. Власенко Л., Ладанюк А., Кишенько В. *Методологія наукових досліджень: навчальний посібник*. Київ : Ліра-К. 2018. 352 с.
4. Корягін М. В. *Основи наукових досліджень : навчальний посібник*. Київ: Алерта. 2017. 622 с.
5. Євтушенко М. Ю., Хижняк М. І. *Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник*. Київ : ЦУЛ. 2019. 350 с.

Допоміжна:

6. Драч І. *Управління дослідницькою діяльністю в системі університетського врядування: характеристика та закономірності*. *Вища освіта України*. 2018. № 3 (70). С. 60-65.
7. Єгоров І. Ю. *Забезпечення відкритості результатів наукових досліджень: сучасні підходи до вирішення проблеми*. *Університетські наукові записки*. 2018. № 2 (66). С. 6-16.
8. Коломієць С. С., Тікан Я. Г. *Науково-дослідна робота як засіб розвитку творчого потенціалу особистості студента : [наукова грамотність, її компоненти. Аналітико-синтетичні вміння. Рівні креативної діяльності. Організація НДР]*. *Педагогіка і психологія*. 2016. № 2 (91). С. 30-36.
9. Крушельницька О. В. *Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібн*. Київ : Кондор. 2003. 192 с.
10. Богдан І. В., Свиридовська А. О. *Класифікація інформації для аналізу даних про наукові дослідження і розробки: міжнародні стандарти та національна практика*. 2018. № 11 (276). С. 21-38.
11. Муравицька Г. В. *Інформаційно-аналітичні технології в організації та проведенні наукових досліджень*. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2019. № 4 (95). С. 86-92.
12. Павлюк К. В., Камінська О. С. *Методи та інструменти кількісного і якісного оцінювання науково-дослідної праці*. *Фінанси України*. 2018. № 10 (275). С. 28-43.
13. Пономаренко Л. А. *Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. Методичні поради*. Київ : Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», Видавництво «Толока». 2011. 80 с.

Інформаційні джерела

14. Google Scholar або Google Академія: пошукова система і некомерційна бібліометрична база даних, що індексує наукові публікації та наводить дані про їх цитування. URL : <https://scholar.google.com.ua/>
15. Портал полегшення процедури оформлення наукових джерел відповідно до вимог Вищої атестаційної комісії (ВАК) України та проходження

- нормоконтролю при написанні публікацій, курсових, дипломних, дисертацій та інших наукових робіт. URL : www.vak.org.ua
16. Законодавство України. URL : <http://www.rada.kiev.ua>;
<http://www.nau.kiev.ua>; <http://www.ukrpravo.kiev.com>;
<http://www.liga.kiev.ua>.
17. Методологія науки . URL : sites.google.com/site/fajrru/Home/scientific.
18. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua>.
19. Національна парламентська бібліотека України. URL : <http://www.nplu.kiev.ua>
20. Харківська державна наукова бібліотека ім. Короленка. URL : <http://korolenko.kharkov.com>
21. Центр досліджень і статистики науки . URL : <http://www.csrs.ua>